

KONFERENCJA
„KRAJ – EMIGRACJA”
25 LAT PÓŹNIEJ

23–25 października 2015, RZYM

*...tak bardzo ważne jest, by czuć się Polakiem,
mieć świadomość polskich korzeni, które sięgają tysiąca lat,
a czerpią swą siłę z chrześcijańskiej wiary i europejskiej kultury.*

25 lat

STOWARZYSZENIE
„WSPÓLNOTA POLSKA”

fol. Grzegorz Gałazka

fol. Grzegorz Gałązka

„Taki obraz Kościoła miał przed sobą Sobór Watykański. Jan XXIII i Jan Paweł II współpracowali z Duchem Świętym, aby odnowić i dostosować Kościół do jego pierwotnego obrazu, który nadali mu święci w ciągu wieków. Nie zapominajmy, że to właśnie święci prowadzą Kościół naprzód i sprawiają, że się rozwija. (...)

W posłudze Ludowi Bożemu Jan Paweł II był papieżem rodziny. Kiedyś sam tak powiedział, że chciałby zostać zapamiętany jako papież rodziny. Chętnie to podkreślam w czasie, gdy przeżywamy proces synodalny o rodzinie i z rodzinami, proces, któremu na pewno On z nieba towarzyszy i go wspiera”.

Franciszek
Watykan, 27 kwietnia 2014 r.

fol. Grzegorz Gajdzka

RZYM, 23–25 października 2015

KONFERENCJA „KRAJ – EMIGRACJA”

25 LAT PÓŹNIEJ

23 PAŹDZIERNIKA 2015

godz. 15.00 Zjazd Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych
(*Hosianum Palace, Via dei Polacchi 23*)

godz. 21.00 Uroczysta kolacja
(*Hosianum Palace, Via dei Polacchi 23*)

24 PAŹDZIERNIKA 2015

godz. 8.00 Bazylika Św. Piotra, Msza św. przy grobie św. Jana Pawła II
pod przewodnictwem Jego Eminencji Kardynała Zenona Grocholewskiego

godz. 9.30 Zwiedzanie Bazyliki Św. Piotra

godz. 10.30 Zwiedzanie Watykanu

godz. 14.00 Obiad

godz. 15.00 Uroczystość wręczenia Jego Ekscelencji Arcybiskupowi
Szczepanowi Wesołemu Honorowej Nagrody
Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”:
FUNDAMENTY POLSKOŚCI
(*Hosianum Palace, Via dei Polacchi 23*)
Laudacja:

- Helena Miziniak – Prezes Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych

Wręczenie:

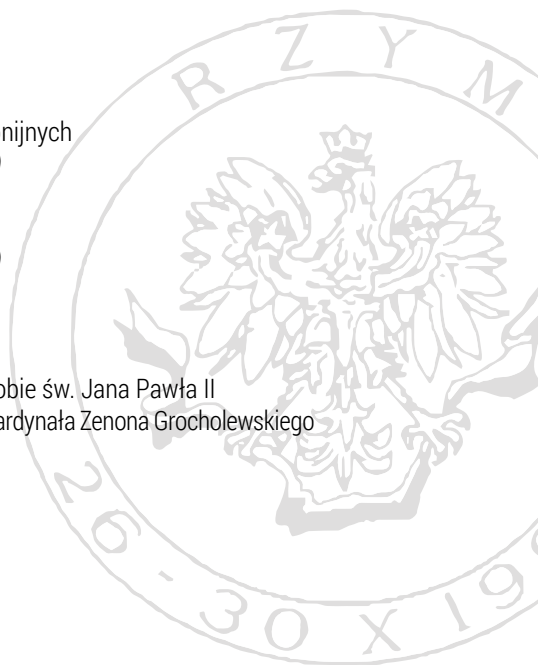
- Longin Komołowski – Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

Prześlanie w imieniu Prezydenta RP:

- Adam Kwiatkowski – Sekretarz Stanu – Szef Gabinetu Prezydenta RP

godz. 15.30 Zjazd Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych

godz. 21.30 Uroczysta kolacja

fot. archiwum Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

Jan Paweł II i prof. A. Stelmachowski

---

25 PAŹDZIERNIKA 2015

- godz. 9.00** Msza św. pod przewodnictwem Jego Ekscelencji
Arcybiskupa Szczepana Wesołego
(*Kościół św. Stanisława, Via delle Botteghe 15*)
- godz. 10.00** Odświeżenie i poświęcenie tablicy pamiątkowej ku czci św. Jana Pawła II
(*Via delle Botteghe Oscure 15*)
- Wystąpienie gospodarza miejsca:
- ks. prałat Paweł Ptasznik – Rektor Misji Katolickiej w Rzymie
- Wystąpienia gości honorowych:
- Adam Kwiatkowski – Sekretarz Stanu – Szef Gabinetu Prezydenta RP
  - Joanna Fabisiak – Posłanka na Sejm RP
  - Jan Dziedziczak – Poseł na Sejm RP
- Odświeżenie tablicy:
- Jan Cytowski – Prezes Rady Polonii Świata
  - Helena Miziniak – Prezes Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych
  - Longin Komołowski – Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”
- Poświęcenie tablicy:
- Jego Ekscelencja Arcybiskup Szczepan Wesoły
- godz. 11.00** Konferencja „Kraj – Emigracja” 1990 – 2015,
(*Hosianum Palace, Via dei Polacchi 23*)
- godz. 14.30** Obiad
- godz. 15.30** Posiedzenie Prezydium Rady Polonii Świata
(*Hosianum Palace, Via dei Polacchi 23*)

Tablica autorstwa Andrzeja Renesa

---

25 października 2015

KONFERENCJA „KRAJ – EMIGRACJA” 1990 – 2015

*„Możemy być dumni z tego, co mamy.
Dlatego tak bardzo ważne jest, by czuć się Polakiem,
mieć świadomość polskich korzeni, które sięgają tysiąca lat,
a czerpią swą siłę z chrześcijańskiej wiary i europejskiej kultury”*

Św. Jan Paweł II,
Rzym, 29 października 1990 r.

GODZ. 11.00–12.30

JAN PAWEŁ II – POLONIA SEMPER FIDELIS

„...To, że papież katolicki jest z Polski, czy też – jak mówicie – polski, to na nas wszystkich, na papieża najprzód, a z kolei na nas wszystkich Polaków, gdziekolwiek się znajdują na świecie, nakłada jakieś szczególne obowiązki... Jest także wyrazem jakichś zadań, które stoją przed Kościołem właśnie w Polsce i przed wszystkimi Polakami, gdziekolwiek są na świecie. Bo na ogół Polacy, gdziekolwiek są w świecie, zachowują więź z Ojczyzną poprzez Kościół, poprzez pamięć Matki Bożej Jasnogórskiej, naszych świętych patronów, poprzez te wszystkie tradycje religijne, którymi żył naród tysiąc lat...”

Przemawiając w katedrze w Meksyku, zrobiłem aluzję do wyrażenia, które ma już swoje prawo obywatelstwa w dziejach Kościoła i Polski – Polonia semper fidelis. Powiedziałem: Mexico semper fidelis. Myślę, że to opatrnościowe wydarzenie, iż pierwsze moje kroki, które prowadzą mnie poza Rzym w czasie mojego pontyfikatu, skierowane zostały właśnie tutaj, na tę ziemię, na której jej mieszkańcy, chrześcijanie i katolicy bardzo wiele wycierpieli dla Chrystusa. I to nas łączy...”

Św. Jan Paweł II, Meksyk, 27 stycznia 1979 r.

- KS. PROF. ROMAN DZWONKOWSKI, LUBLIN
- KS. PRAŁAT PAWEŁ PTASZNIK, RZYM
- KS. PRAŁAT WOJCIECH GÓRLICKI, WILNO
- KS. WIESŁAW WÓJCIK TChr, POZNAŃ

GODZ. 13.00–13.45

BY CZUĆ SIĘ POLAKIEM – KONFERENCJA „KRAJ – EMIGRACJA”

„...Winniśmy wzmacniać naszą tożsamość narodową, nie wolno nam zapominać, kim jesteśmy i gdzie są nasze korzenie. Winniśmy czuć się zawsze jedną wspólnotą, niezależnie od tego, gdzie są nasze domy i miejsca pracy.

Ale nie możemy też zapominać, że należymy do wielkiej wspólnoty narodów, że korzystamy z ich dorobku i osiągnięć. Inne narody też chcą ubogacać się, czerpać z naszego skarbca.

Możemy być dumni z tego, co mamy. Dlatego tak bardzo ważne jest, by czuć się Polakiem, mieć świadomość polskich korzeni, które sięgają tysiąca lat, a czerpią swą siłę z chrześcijańskiej wiary i europejskiej kultury. Świadomość tych związków, a zarazem świadomość wartości własnej kultury pomogą nam właściwie ocenić samych siebie i zwiększą poszanowanie kultury innych narodów. Jesteśmy odpowiedzialni za Polskę, za to, co ona stanowi, za to, co od niej otrzymaliśmy i otrzymujemy...”

Św. Jan Paweł II, Rzym, 29 października 1990 r.

- MAREK MALICKI, KANADA
- HALINA SUBOTOWICZ-ROMANOWA, ROSJA
- ALEKSANDER ZAJĄC, NIEMCY

GODZ. 13.45–14.30

NAUCZANIE JANA PAWŁA II DROGOWSKAZEM DLA POLAKÓW I POLONII

„...Otóż, nie sposób zrozumieć dziejów narodu polskiego – tej wielkiej tysiącletniej wspólnoty, która tak głęboko stanowi o mnie, o każdym z nas – bez Chrystusa... Nie sposób zrozumieć dziejów Polski od Stanisława na Skalce do Maksymiliana Kolbego w Oświęcimiu, jeśli nie przyłoży się do nich tego jeszcze jednego i tego podstawowego kryterium, któremu na imię Jezus Chrystus. ...”

Św. Jan Paweł II, Warszawa, 2 czerwca 1979 r.

„...Nie można o Was myśleć, wychodząc od pojęcia »emigracja«; trzeba myśleć, wychodząc od rzeczywistości »Ojczyzna«. Skąd ta siła wewnętrzna polskiej emigracji? Źródeł jej trzeba szukać nad Wisłą, w wierze Polaków i ich kulturze. Kultura polska jest dobrem, na którym opiera się życie duchowe Polaków. Ona wyodrębnia nas jako naród. Ona stanowiła o nas przez cały ciąg dziejów.

Kultura polska nosi bardzo wyraźne znamiona chrześcijańskie i nie jest przypadkiem, że pierwszym zabytkiem świadczącym o tej kulturze jest »Bogurodzica«. Do tych właśnie chrześcijańskich korzeni musimy ciągle wracać w tej epoce, bo taka jest prawda o człowieku.

Musi on ją wciąż na nowo odkrywać. Emigracja spełni swoje posłannictwo tym skuteczniej, im wyżej będzie jej poziom etyczny, im bardziej Chrystus będzie ośrodkiem jej życia i działania, im szybciej uwierzy, że tylko On jest »drogą, prawdą, życiem« (J 14,6).

Dlatego też jednym z najważniejszych zadań jest przekazywanie własnej idei następnemu pokoleniu. Emigracja musi więc być zdolna do właściwego wychowania pełnego człowieka. Tylko wówczas młode pokolenie będzie zdolne pojąć ideę wolności i prawdy odchodzącego pokolenia...”

Św. Jan Paweł II, Londyn, 30 maja 1982 r.

„...Dziś powtórzę raz jeszcze, że Polonia jest ważna dla Polski, tak jak Polska jest ważna dla Polonii. Obie są sobie wzajemnie potrzebne. Obie potrzebują duchowej, moralnej i religijnej odnowy, nieustannej odnowy, bo z niej rodzi się wewnętrzny ład człowieka: ład rodziny, społeczeństwa, ład narodu, całej rodziny ludzkiej...”

Św. Jan Paweł II, Rzym, 26 lutego 1989 r.

- KS. BP. WIESŁAW LECHOWICZ, PRZEWODNICZĄCY KOMISJI DS. POLONII I POLAKÓW ZA GRANICĄ KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI
- JAN CYTOWSKI, PREZES RADY POLONII ŚWIATA
- HELENA MIZINIAK, PREZES EUROPEJSKIEJ UNII WSPÓLNOT POLONIJNYCH
- LONGIN KOMOŁOWSKI, PREZES STOWARZYSZENIA „WSPÓLNOTA POLSKA”

Moderatorzy konferencji:

- RED. ALEKSANDRA ZAPOTOCZNY, STOWARZYSZENIE „TOTUS TUUS”
- RED. ALICJA KOTAS, TYGODNIK KATOLICKI „NIEDZIELA”

fol. archiwum Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

Drodzy Bracia i Siostry, umiłowani Rodacy,

1 Z Polonią całego świata spotykałem się wiele razy: tu, w Rzymie, i w innych miejscach, ale takiego spotkania jak dzisiejsze jeszcze nie było. Posiada ono charakter wyjątkowy. Razem zgromadziła się Polonia, Polacy zamieszkali za granicą oraz przedstawiciele z kraju.

2 Serdecznie witam i pozdrawiam wszystkich tu obecnych. Witam najpierw przybyłych księży biskupów, witam ks. biskupa Kamińskiego. Moje słowo kieruję do pana profesora Andrzeja Stelmachowskiego, marszałka Senatu, a zarazem przewodniczącego „Wspólnoty Polskiej”, i dziękuję mu za przemówienie wprowadzające do dzisiejszego spotkania. Witam panów ambasadorów przy Stolicy Apostolskiej i przy Kwirynale. Pozdrawiam panów prezesów organizacji polonijnych z panem inżynierem Stanisławem Orłowskim, przewodniczącym Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata, dziękuję za jego przejmujące słowa, oraz wszystkich obecnych tu przedstawicieli, a przez was wszystkie środowiska, które reprezentujecie.

3 Powiedziałem na wstępie, że jest to spotkanie wyjątkowe, gdyż jest wynikiem nowej sytuacji, w jakiej znalazła się Polska, Europa i cały świat. Jest to spotkanie szczególne, bo został nawiązany pierwszy oficjalny kontakt z Polonią i Polakami całego świata. Przypominają mi się słowa, jakie wypowiedziałem do Polaków w Londynie w dniu 30 maja 1982 roku. Mówiłem wówczas: „nie można o was myśleć, wychodząc od pojęcia »emigracji«; trzeba myśleć, wychodząc od rzeczywistości »Ojczyzna«”. Ta więź z Ojczyzną była i jest dla was siłą duchową, głęboko zakorzenioną w waszych sercach, tradycjach, rodzinach, w kulturze. Opuściliście tę Ojczyznę, ale nie przestaliście być Polską, częścią szczególną Polski. Bolała was jednak ta „fizyczna nieobecność”. Byliście w jakimś sensie poza Polską.

Dzięki Bogu, jest to już przeszłość. Dzisiaj możecie powiedzieć, że te więzy z Ojczyzną nabrały nowego życia. Możecie już nawiązać oficjalny kontakt z krajem, i to rozważaliście, między innymi, podczas waszych konferencji. Już nie będzie trzeba o was mówić z bólem: »Polacy nieobecni fizycznie, nie mają racji«. I za to trzeba gorąco dziękować Bogu, Panu historii, dziejów człowieka i narodów. Dzisiaj znowu odczuwacie bliskość tej Ojczyzny.

4. Dzisiaj są wśród nas obecni Polacy, delegaci Polaków zamieszkających na Litwie, Łotwie, Białorusi, Ukrainie, w Czechosłowacji, na Węgrzech i w Rumunii. Nie są oni emigracją, ale zechcieli uczestniczyć w tym spotkaniu Polonii i Polaków. Na ich obecność pragnę zwrócić szczególną uwagę. W wyniku przemian dokonujących się w tych krajach, mogą oni po raz pierwszy brać udział w takim spotkaniu. Jest to moment wzruszający dla mnie osobiście i dla wszystkich nas tu obecnych. Kto by pomyślał o takiej możliwości jeszcze kilka lat temu?

Do nich kieruję gorące słowa powitania, cieszę się wspólnie z nimi i razem z nimi dziękuję Bogu serdecznie za upragniony dar tego spotkania. Wasza historia nacechowana jest tragizmem. Zachowaliście jednak wiarę ojców. Łączy was tradycja wieloletniej, heroicznej walki o utrzymanie własnej narodowości. Jesteście bogaci doświadczeniami lat walki o zachowanie i umocnienie swej tożsamości. Nigdy nie zapomnieliście o Ojczyźnie dzięki waszemu przywiązaniu do polskiej tradycji i legendarnemu wprost patriotyzmowi. Raduję się więc niezmiernie waszą radością, że możecie tu być. Wspomnijmy na tym miejscu żywą wiarę tych,

którzy za te wartości cierpieli i za nie ponieśli śmierć.

5. Jak widzimy, oblicze Europy zmieniało się i nadal stopniowo ulega przemianom. Jesteśmy narodem, który ma swój szczególny wkład w te przemiany. Nasze wysiłki nie poszły na marne i dzisiaj zbieramy już owoce, jak choćby to dzisiejsze wspólne spotkanie. Jednakże nowe sytuacje wymagają nowych postaw, które rodzą się ze spokojnych przemysłów. Winniśmy wzmacniać naszą tożsamość narodową, nie wolno nam zapominać, kim jesteśmy i gdzie są nasze korzenie. Winniśmy czuć się zawsze jedną wspólnotą, niezależnie od tego, gdzie są nasze domy i miejsca pracy. Jesteśmy odpowiedzialni za rozwój naszej kultury i nauki, ale nie możemy też zapomnieć, że należymy do wielkiej wspólnoty narodów, że korzystamy z ich dorobku i osiągnięć. Inne narody też chcą ubogacać się, czerpiąc z naszego skarbcza. Możemy być dumni z tego, co mamy. Dlatego tak bardzo ważne jest, by czuć się Polakiem, mieć świadomość polskich korzeni, które sięgają tysiąca lat, a czerpią swą siłę z chrześcijańskiej wiary i europejskiej kultury. Świadomość tych związków, a zarazem świadomość wartości własnej kultury pomogą nam właściwie ocenić samych siebie i zwiększą poszanowanie kultury innych narodów. Jesteśmy odpowiedzialni za Polskę, za to, co ona stanowi, za to, co od niej otrzymaliśmy i otrzymujemy.

Pragnę jeszcze zacytować słowa, które wypowiedziałem do moich Rodaków przed rokiem, na spotkaniu wigilijnym 24 grudnia: »Trzeba abyśmy odnajdywali swe własne miejsce – miejsce z takim trudem bronio-

---

ne i wypracowane – pośród wszystkich narodów, przede wszystkim europejskich. Musi być docenione twórcze znaczenie i trud naszych sprzeciwów. Musimy też sami od siebie potwierdzić nasz wkład w nowe ukształtowanie życia na naszym kontynencie. Musimy wypracowywać ten nowy kształt ze wszystkimi, przede wszystkim z tymi, z którymi łączy nas historyczne sąsiedztwo”.

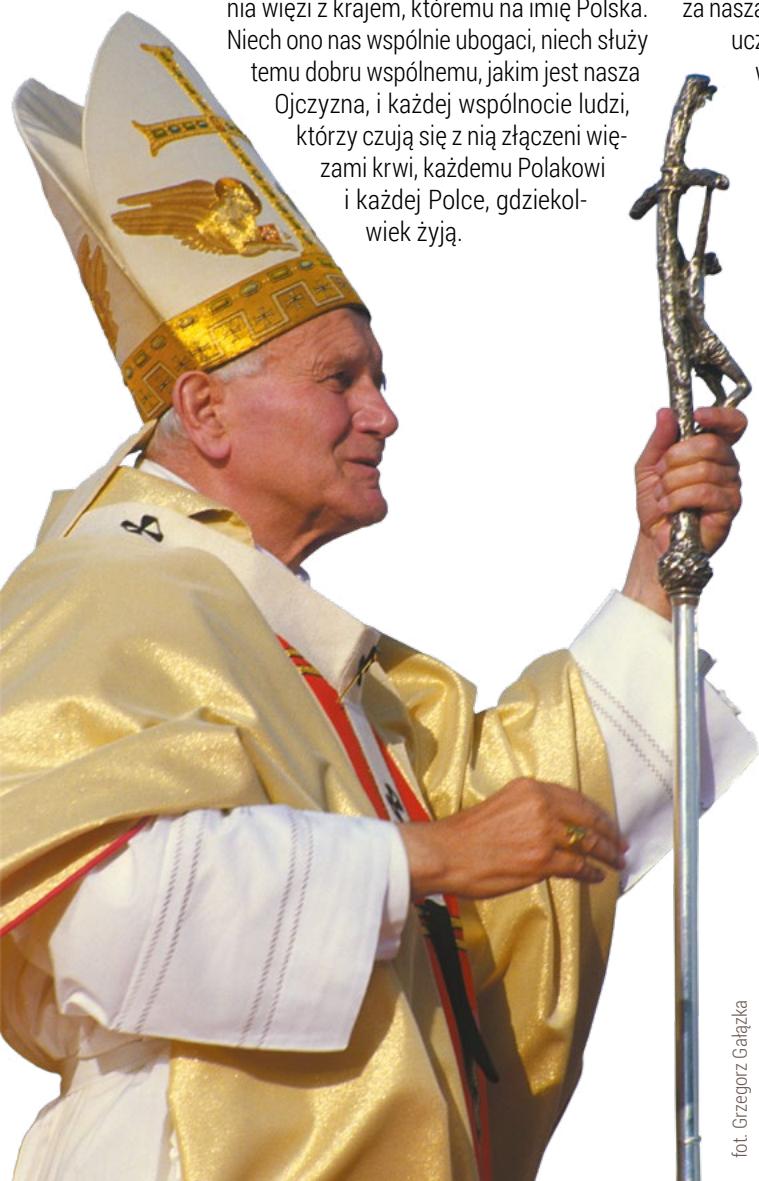
6 ■ Dziękuję wam serdecznie za to spotkanie. Tak bardzo bym chciał, aby i ono przyczyniło się do umocnienia więzi z krajem, któremu na imię Polska. Niech ono nas wspólnie ubogaci, niech służy temu dobru wspólnemu, jakim jest nasza Ojczyzna, i każdej wspólnotie ludzi, którzy czują się z nią złączeni więzami krwi, każdemu Polakowi i każdej Polce, gdziekolwiek żyją.

Ojczyzna, to nasza wspólna Matka, to nasz „wielki zbiorowy obowiązek”. Jesteśmy z nią odpowiedzialni.

Wszystkich polecam Bogu w modlitwie i proszę Panią Jasnogórską, aby opiekowała się naszą Ojczyzną i wszystkimi Polakami w kraju i poza jego granicami.

Bardzo proszę obecnych tu księży biskupów, aby wspólnie ze mną udzielili błogosławieństwa uczestnikom spotkania i ich rodzinom. Przedtem jeszcze pomodlimy się za naszą Ojczyznę, pomodlimy się za zmarłą uczestniczkę tego spotkania, która tak wielki wkład wniosła w jego treść.

Św. Jan Paweł II
Rzym, 29 października 1990 r.

Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, profesor ANDRZEJ STELMACHOWSKI i przewodniczący Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata STANISŁAW T. ORŁOWSKI uprzejmie zapraszają na spotkanie konsultacyjne poświęcone stosunkom KRAJ — EMIGRACJA.

Celem spotkania będzie omówienie planu wzajemnej współpracy, w tym możliwości stworzenia form organizacyjnych współdziałania Kraju i Polaków na całym świecie, a także zwołania zjazdu w Polsce w 1991 roku.

Konferencja odbędzie się w Rzymie w dniach 26—30 października 1990 r. Niezbędne szczegóły organizacyjne przekaże w najbliższym czasie sekretariat spotkania.

inż. Stanisław T. Orłowski

prof. dr hab. Andrzej Stelmachowski

DEKLARACJA KONFERENCJI „KRAJ – EMIGRACJA”

„Nie można o Was myśleć, wychodząc od pojęcia „emigracja”;
trzeba myśleć wychodząc od rzeczywistości „Ojczyzna”. ”

Uczestnicy pierwszego spotkania Polaków oraz osób pochodzenia polskiego z całego świata wyrażają przekonanie, że ma ono charakter przełomu w historii stosunków kraju z wielomilionową diasporą polską. Spotkanie stało się świadectwem prawdy o losach Polaków żyjących we wszystkich stronach świata, w tym szczególnie doświadczonych Polaków ze Wschodu.

Podjęte zostało dzieło zbliżenia i współpracy między wszelkimi środowiskami i organizacjami, uwzględniające wielopłaszczyznowe ich różnicowanie. Podjęte zostało dzieło budowania wspólnoty.

Z wdzięcznością i poczuciem odpowiedzialności przyjmujemy błogosławieństwo Ojca Świętego Jana Pawła II udzielone uczestnikom konferencji.

Wyrażamy uznanie dla zasług Kościoła katolickiego, a także innych Kościołów, w staraniach o podtrzymywanie polskości, o godność człowieka w Polsce i poza jej

granice. Dostrzegamy wielką rolę duszpasterstwa emigracyjnego, a szczególnie duszpasterzy na Wschodzie. Wyrażamy uznanie dla wielkiego ruchu społecznego „Solidarności” – za rozpoczęcie przemian moralnych, społecznych i politycznych w Polsce i w innych krajach Europy Wschodniej. Uznając zasługi obecnego rządu Rzeczypospolitej Polskiej w podjęciu starań o przywrócenie praw i zadośćuczynienie krzywdom wyrządzonym Polakom zamieszkałym poza krajem, apelujemy o kontynuowanie tych działań.

Dziękujemy także Rządowi RP na uchodźstwie oraz emigracji niepodległościowej za ich udział w walce o odzyskanie wolności i suwerenności naszego narodu.

Konferencja ukazała ogrom potrzeb Polaków na Wschodzie w zakresie zagwarantowania podstawowych praw człowieka: prawa do wolności religijnej, języka ojczystego, zdobywania wiedzy, rozwijania kultury i zachowania pomników przeszłości narodowej. Uczestnicy podjęli konkretne

---

zobowiązania dotyczące pomocy stypendialnej i patronowania nad organizacjami polskimi na Wschodzie.

Zdając sobie sprawę z dotychczasowych zasług w tym zakresie Emigracji Wolnego Świata oraz wysiłków Polaków w kraju, zwłaszcza w ostatnich latach, wzywamy do kontynuowania i koordynacji tych działań.

Konferencja postanawia powołać piętnastoosobowy Sekretariat do Współpracy Kraju z Polakami Zamieszkałymi za Granicą i Polonią oraz do wzajemnej współpracy organizacji polskich i polonijnych. W skład Sekretariatu wejdzie po pięć osób z krajów Europy Wschodniej i Środkowej, krajów zachodnich oraz Polski.

Konferencja uznała za celowe zwołanie w kraju Zjazdu Polaków Świata w II połowie 1991 roku, na który złoży się konferencja delegatów organizacji oraz spotkanie ogólne. Rozważony na nim zostanie program pełnej współpracy wszystkich środowisk. Będzie ono również okazją do wielopokoleniowego, odświeżającego spotkania wszystkich poczuwających się do związku z Polską i polskością.

Konferencja rzymska przyjęła odpowiednie dokumenty wraz z załącznikami opracowane przez trzy komisje problemowe.

Uczestnicy konferencji zwracają się do wszystkich organizacji polskich na świecie, także nieuczestniczących w tym spotkaniu – o jedność i solidarność w działaniach na rzecz Polaków i polskości w świecie.

Rzym, 30 października 1990 r.

PATRONAT MEDIALNY:

ORGANIZATORZY:

Rada Polonii Świata

Europejska Unia Wspólnot Polonijnych

**STOWARZYSZENIE
„WSPÓLNOTA POLSKA”**

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Projekt jest współfinansowany ze środków finansowych otrzymanych z Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu na realizację zadania „Współpraca z Polonią i Polakami za granicą w 2015 r.”

Dodatek do numeru 3 kwartalnika „Wspólnota Polska”, ISSN 1429-8457

”

*To zadanie powierzam Wam, drodzy Bracia i Siostry,
Bądźcie świadkami miłosierdzia!...*

Św. Jan Paweł II
Kraków – Łagiewniki, 17 sierpnia 2002 r.

”